

reuelationem. Unde patet quia imminente passione hanc scripsit epistolam, cum multo ante iacobus migrauerit ad dominum. Neque uero epistolas eius conueniebat ab inuicem separari, quas hisdem scripsit ecclesiis. Porro iohannes multo post tempore suas epistolas simul et euangelium scripsit, quando post occisionem domiciani reuersus de exilio turbatam se absente per hereticos repperit ecclesiam, quos in suis epistolis percutiens sepe cognominat antichristos. **Explicit Prologus.** Ipsam porro etiam Expositionem e Codice perfici posse, vel **Versus I. Jacobi** argumento fit; ubi enim Edita habent: *ne infructuosi, sive etiam damnabiles ab iis, qui fidei sacramenta percepissent, reddantur*, multo rectius Noster: *ne infructuosum sibi, immo etiam damnabile, quod fidei sacramenta percepissent, (reddatur) reddantur.* Sermo nempe est de Christianis male viventibus. Et mox, ubi in Editis: *ultio coelestis — percellat*, Codex addit: *irruens.* Abrumpitur autem, quod dolendum, ad **I. Job. c. 2. v. 13.** in his verbis: *et etas senectutis uita immaculata.*

CCXVIII.

U. 162 Codex chartaceus lat. Sec. XIV. Folior. 164. f. per duas columnas nitide scriptus et rubricis distinctus exhibet: I. Expositionem ἀπερρυεαφον in D. *Johannis Apocalypsin*, cujus Prologus infit: *Legimus in ecclesiastica hystoria beatum Johannem &c.* Unde proditur **Haymo Ep. Halberstad.** Sec.

IX. Scriptor, cujus nomen etiam alia manus ad calcem signavit; ita enim finit: *et in gratia terminum poneret. Explicit Glosa Amen. Haymon super apocalypsim.* Saepius a me relatum, typisque excusum Opus.

II. fol. 124. absque inscriptione subit Institutio moralis de usu et administratione VII. Sacramentorum, sic quidem ordiens: *Intra statu de penitentia. que unum est sacramentum. de alijs tribus diximus sacramentis videlicet de baptismo ordine et eucharistia. Restant adhuc alia tria. videlicet matrimonium confirmatio extrema unctio &c.* Vide ὁ ἕγωγ πγοτεγωγ; fol. enim 129. pertractato *Matrimonio* primum sequitur: *Sunt autem VII. sacramenta in ecclesia dei Baptismus eucharistia &c.* Sed ne id quidem verum Libelli principium esse videtur. Transpositionis hujus causam juxta et autorem ignoro. Nam non est **Thomas Aquin.** Ad calcem legitur: *Anno domini millesimo CCCLXXXVI^o. in die sancti symonis et iude &c. gratias ago Domino Deo omnipotenti Amen.* Tum **Registrum**, quod partium μετὰ θεον exacte sequitur.

CCXIX.

R. 57 Codex membraneus lat. Sec. XIII. Folior. 120. f. luculento caractere exaratus, rubricis distinctus, et, ut p. 1. notatur, olim *Monachorum Congregationis S. Justine de padua deputatus Monasterio S. Seuerini de Neapoli*, litera unciali inscribitur: *Incipit Expositi-*

posicio Apokalipsis. Illa nempe, quae in VII. *Visiones* distincta primum lucem vidit *Parisiis* a. 1548. opera *Cutbb. Tonstalli Ep. Duuelm.* e fide Codicis sui eam S. *Ambrosio* tribuentis, adcuratius vero deinceps expensa multo recentior deprehensa, et ab Editoribus *Maurianis* in *Adpend. T. II. Operum Ambrosii Paris.* 1690. ad col. 497. rejecta est. Multa ejus extare *ms.* Exemplaria, videre est in *Montefalconii Bibl. Biblioth. Mss. Jamesii Ecloga Oxon. Cantabr. Caveo, Oudino, Fabricio &c.* Plura horum *Berengaudi*, seu *Berenguidi*, quaedam *Berengarii* auctoris nomen praeferunt, alia, quemadmodum praefens nostrum, hanc in Operis conclusione crucem figunt Lectoribus: *Quisquis nomen auctoris scire desideras, litteras expositionum in capitibus VII. uisionum primas attende. Numerum IIII°. uocalium, quae desunt, si graeca apposueris, est LXXXI.* Incipiunt vero VII. *Visiones* ab his Consonantibus: B. R. N. G. V. D. S. videlicet *Beatum. Ratio. Non. Gratia. Visio. Domini. Septima.* Ut jam numerum LXXXI. graecis Vocalibus conficias, accipe duo ϵ , unum α , unumque \omicron , quae valore numerico sunt 5. 5. 1. 70. et coaddita 81. legesque *Berengavdos.* Neque $\tau\omicron\omicron$ te moveat; expresse enim graeca, non latina apponere iussus es. *Henrico Whartono*, qui famosum *Berengarium Turonensem* Operis auctorem vult, in *Aust. ad Jac. Usserium de Scriptur. et Sacris Vernac. Lond.* 1690. p. 392. 4. ignoran-

Denis Codd. Theol. V. II. P. I.

tia aut fraus Monachorum libreriorum, quibus invisum erat *Berengarii* nomen, hic subolet. An vero ignoravit Vir doctus, omni aevo extitisse Scriptores, qui nomen suum aut reticerent penitus, aut primis solum literis indicarent, aut fictum assumerent, aut verum certis quibusdam vocibus, aut carminum initiis intexerent? An ignoravit, superesse Scripta, de quorum Autoribus nil nisi nomina tenemus? Ignorantia ait *Berengarii* nomen in *Berengaudum* deformatum. Quid si ex ignotiore *Berengaudo* notiores *Berengarium* ignorantia factum dicamus? Denique si etiam *Berengarium* adoptemus, an is certo *Turonensis*? Obstrinxisset nos *Whartonus*, si edere aut potuisset, aut voluisset aevum *Johannis Subprioris*, cujus verba: *Nostri quoque temporis Magister Berengarius &c.* p. 393. adfert; vidissemus enim, an de *Turonensi* Sec XI. Scriptore fermo ille fuisse potuerit. Adde praeterea, quae *Mauriani l. cit.* in *Admonitione* conjectant, quibus *Berengarii* ne quidem in mentem venit. Quod porro *Whartonus* censet, Solutionem illam Aenigmatis supra adductam non ab ipso Autore Operis profectam, sed tardius confectam fuisse, ne id quidem exploratum est. Habuerit ille *recentiorem*, ut ait, Codicem *Lambethanum*, cujus fronti ea adscripta sit; at in *vetusto* meo fol. 118. p. 2. Peroratio ab ea incipit, et eadem manu continenter procedit: *Ecce quanta breuitate potui hunc librum conscripsi. Obsecro autem*

X

te

te &c. ut in Edit. Maur. *supra-*
cit. a qua differt Exemplum no-
strum in eo, quod *Visionibus* fin-
gulis tota illa *Apocalypseos* por-
tio praemissa sit, quae in singulis

Ciues celestis patrie
Regi Regum concinite

atque legitur in Exposit. *Apocal.*
Anselmo Laud. tributa in Edit.
Opp. Anselmi Cant. Colon. 1612.
T. II. p. 506. f. cum profaica
Expositione allegorica harum
Gemmarum deprompta e *Glossa*
ordinaria Walafir. Strabi. 2) In-
troducitur in *Apocalypsin*, cujus
initium: *Apocalypsis haec inter re-*
liquos noui testamenti libros pro-
pheta uocatur, sed aliis excellen-
tior prophetis &c. Et ipsa collecta
e mox dicta *Glossa*, ut conferenti
cum *Bibliis* glossatis patebit.

CCXX.

R. 67 Codex membranaceus lat. Sec.
XIII. Folior. 102. minute, sed
nitide scriptus, rubricis enotatus,
et olim monachorum congregationis
sanctae iustine de padua deputatus
monasterio sancti Seuerini de nea-
poli, ut fol. 2. dicitur, est *Expo-*
sitio Apocalypseos temporum inju-
ria tam male habita, ut membra-
nis partim putredine corruptis,
partim evanidis dimidiae saepe
paginae legi amplius haud possint.
Atque haec labes praecipue ini-
tio accidit, ut e miniato Prologi
titulo, qui fortasse Autoris nomen
enunciabat, nihil restet, nisi: *In-*
cipiunt enu — — (cleationes?)

explicatur. Lectio ceterum satis
congruit. Ad calcem nobis prae-
terea duo adtextuntur: 1) Hym-
nus de XII. Gemmis Apocalypsi-
cis, qui insit:

Qui est supremus opifex
Ciuitatis uranice &c.

Incipit Prolo — —. Nihil paene
intentatum liqui, ut suo foetum
hunc parenti redderem, verum
irrito conatu. Adscribam igitur
locum fol. 52. p. 2. de Numero
Bestiae, ad *Apoc.* XIII. 18. qui
fortassis alteri dux sit felicior. *Au-*
diamus ergo nominum interpreta-
tionem. Ipse (Antichristus) uoca-
bitur arnoime, quod interpretatur
nego (ἀνεμοί) quod illi competit,
cum se dei filium fecerit, et uoca-
bitur antemos, (ἀντ' ἐμς?) quod
interpretatur contrarius honor.
Quicumque enim negat christum,
honorem querit christi contrarium,
et uocabitur tytan id est, sol, uel
gigas id est, fortis dicitur, quod
nomen sibi fallaciter anticristus
usurpat, affirmans de se dictum fu-
isse: Exultauit ut gigas. Et uo-
bis qui timetis deum, uel nomen
meum, orietur sol iustitiae, cum sit
apostata angelus in eo, transfigu-
rabit se in angelum lucis, et lin-
gua gothorum uocatur gensricos,
id est, dissipator gentium et sedu-
ctor; apud latinos uero uocabitur
diclux. Dicet enim se esse lucem
illuminantem omnem hominem ue-
nientem in hunc mundum. Fol. 74.
ad Apoc. XXI. insertus est Hym-
nus ille de Lapidibus pretiosis:
Ciues celestis patrie regi regum
con-